

Noua metodologie de finanțare a autorităților publice locale - pilon al autonomiei locale și al descentralizării financiare

Tatiana MANOLE,
doctor habilitat în economie, profesor universitar,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

In this article is researched the process of elaboration of local government budget in terms of autonomy and fiscal decentralization. The new funding formula of territorial administrative units increase the stimulus to supplement their incomes and improve services.

The motivation is supported by indicators underlying the calculation of financial balance transfers, namely: per capita fiscal capacity, area and population of that territory - all of these indicators are calculated in comparison to national indicators.

Key-words: *administrative territorial unit, fiscal capacity per capita, general transfers (of balancing), special transfers, specific weight, distribution parameter, financial support fund.*

„În cadrul politicii economice naționale autoritățile administrației publice locale au dreptul la resurse proprii, suficiente, de care pot dispune în mod liber în executarea atribuțiilor lor”
(Carta Europeană a Autonomiei Locale, Strasbourg, 15.X.1985, art. 9, p. 1)

Conform Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 267 din 01.11.2013 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 262-267/748 din 22.11.2013), Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 248-253, art. 996) cu modificările ulterioare, se modifică și se completează. Astfel, putem constata, că conform modificărilor și completărilor la Legea nr. 397-IV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale și Codul Fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997, s-au făcut schimbări esențiale în modalitatea de elaborare a bugetelor unităților

administrativ-teritoriale atât la formarea veniturilor bugetelor U.A.T., cât și la cheltuieli. Cu totul nouă este modalitatea de calculare a transferurilor de echilibrare și a transferurilor cu destinație specială. Noua viziune creează posibilități reale pentru întărirea autonomiei financiare și a descentralizării fiscale.

Termenul de realizare stipulat pentru perioada 2012-2014 nu a fost respectat din motive obiective. Pentru a iniția procesul de reformare, s-a dispus realizarea celor mai urgente acțiuni, care să stabilească cadrul sistemului de finanțare a administrației publice locale și care să fie implementate cu prioritate, acestea con-

ținându-se în blocul II de acțiuni. Astfel, termenul de realizare este prelungit, începând cu 2014.

Astfel, **trecerea la noua formulă de elaborare a bugetelor unităților administrativ-teritoriale a început cu elaborarea proiectelor bugetelor U.A.T. pentru anul bugetar 2014. În acest scop, toate unitățile administrativ-teritoriale au primit indicație de la Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova de a elabora proiectele de buget pentru anul bugetar 2014 în două variante: varianta I – în formula existentă și varianta a II-a – conform noii formule de finanțare.**

În continuare, prezentăm mecanismul de elaborare a bugetelor unităților administrativ-teritoriale în condițiile noii formule pentru anul 2014.

1) Veniturile bugetelor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău) se formează din:

1.1. Venituri proprii:

- a) impozitul pe bunurile imobiliare;
- b) taxa pentru patenta de întreprinzător;
- c) impozitul privat (conform apartenenței patrimoniului);
- d) taxele locale aplicate, în conformitate cu Codul Fiscal;
- e) încasări din arenda terenurilor și locațiunea;
- f) alte venituri prevăzute de legislație.

1.2. Defalcări de la impozitul pe venitul persoanelor fizice, colectat în teritoriul U.A.T. respective:

a) pentru bugetele satelor (comunelor) și orașelor (municipiilor), cu excepția orașelor (municipiilor) de reședință de raion și unității teritoriale autonome cu statut juridic special – 75% din volumul total colectat în teritoriul U.A.T. respective;

b) pentru bugetele orașelor (municipiilor) de reședință de raion și a unității teritoriale autonome cu statut juridic special – 20% din volumul total colectat în teritoriul U.A.T. respective.

1.3. Transferuri cu destinație generală.

1.4. Transferuri cu destinație specială.

1.5. Mijloace speciale.

1.6. Fonduri speciale.

2) Veniturile bugetelor raionale se formează din:

2.1. Venituri proprii:

- a) taxele pentru resursele naturale;
- b) impozitul privat (conform apartenenței patrimoniului);
- c) alte venituri prevăzute de legislație.

2.2. Defalcări de la următoarele tipuri de impozite și taxe de stat:

a) impozitul pe venitul persoanelor fizice – 25% din volumul total colectat în teritoriul U.A.T. respective;

b) taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova – 50% din volumul total colectat în teritoriul U.A.T. respective.

2.3. Transferuri cu destinație generală.

2.4. Transferuri cu destinație specială.

2.5. Mijloace speciale.

2.6. Fonduri speciale.

3) Veniturile bugetului central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special:

3.1. Venituri proprii:

- a) taxele pentru resursele naturale;
- b) impozitul privat (conform apartenenței patrimoniului);
- c) alte venituri prevăzute de legislație.

3.2. Defalcări de la următoarele tipuri de impozite și taxe de stat:

a) impozitul pe venitul persoanelor fizice – 25% din volumul total colectat în teritoriul unității teritoriale autonome;

b) impozitul pe venitul persoanelor juridice – 50% din volumul total colectat în teritoriul unității teritoriale autohtone;

c) taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și la serviciile prestate pe teritoriul unității teritoriale autonome cu statut juridic special – 50% din volumul total colectat în teritoriul unității teritoriale autonome;

d) accizele la mărfurile supuse accizelor, fabricate pe teritoriul unității teritoriale autonome cu statut juridic special – 50% din volumul total colectat în teritoriul unității teritoriale autonome;

e) taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova – 50 % din volumul total colectat în teritoriul unității teritoriale autonome.

3.3. Transferuri cu destinație specială.

3.4. Mijloace speciale.

3.5. Fonduri speciale.

4) Veniturile bugetului municipal Bălți și bugetului municipal Chișinău:

4.1. Venituri proprii:

- a) impozitul pe bunurile imobiliare;
- b) taxa pentru patenta de întreprinzător;
- c) taxele pentru resursele naturale;
- d) impozitul privat (conform apartenenței patrimoniului);
- e) taxele locale aplicate, în conformitate cu Codul Fiscal;
- f) alte venituri prevăzute de legislație.

4.2. Defalcări de la următoarele tipuri de impozite și taxe de stat:

- a) impozitul pe venitul persoanelor fizice – 45% din volumul total colectat în teritoriul U.A.T. respective (cu excepția U.A.T. de nivel întâi din componența municipiilor);
- b) taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova – 50% din volumul total colectat în teritoriul U.A.T. respective.

4.3. Transferuri cu destinație specială.

4.4. Mijloace speciale.

4.5. Fonduri speciale.

Menționăm, că estimarea veniturilor persoanelor fizice se efectuează conform Codului Fiscal și proporțiilor stabilite între nivelul I și nivelul II al bugetelor U.A.T.

Calculul transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat la bugetele U.A.T. pentru anul 2014 și estimările pe anii 2015-2016 se calculează conform unei modalități noi.

Prezentăm, în continuare, **modalitatea**

de calcul a transferurilor cu destinație generală.

Pasul 1. Sursa transferurilor cu destinație generală (de echilibrare) pentru U.A.T. de nivelul I și II o constituie fondul de susținere financiară (F.S.F.). F.S.F. este format din impozitul pe venitul persoanelor fizice, nealocat sub formă de defalcări pentru U.A.T. Astfel, F.S.F. se formează din veniturile nealocate în formă de defalcări în cuantumul de:

- la nivelul I din impozitul pe venitul persoanelor fizice (I.V.P.F.) se defalcchează – 75%, restul merge în F.S.F. în bugetul de stat;
- pentru bugetele orașelor (municipiilor) de reședință de raion și a unității teritoriale autonome cu statut juridic special – 20% din volumul total colectat în teritoriul U.A.T. respective, restul merge în F.S.F.;

- la nivel raional din I.V.P.F. se defalcchează 25%, restul 75% merge în F.S.F.;

- în bugetul central al U.T.A. Găgăuzia din I.V.P.F. rămân 25%, restul 75% se varsă în F.S.F. la bugetul de stat.

Pasul 2. F.S.F. se distribuie în două fonduri distincte:

- a) fondul de echilibrare a bugetelor U.A.T. de nivelul întâi (F.E.B.1);
- b) fondul de echilibrare a bugetelor U.A.T. de nivelul al doilea (F.E.B.2).

Pasul 3. Distribuția între cele două fonduri se face conform parametrului de distribuție Pd ($Pd < 100\%$), în modul următor:

$$F.E.B.1 = F.S.F. \times (100\% - Pd)$$

$$F.E.B.2 = F.S.F. \times Pd,$$

unde $Pd = 55\%$.

Pasul 4. F.E.B.1, destinat echilibrării bugetelor U.A.T. de nivelul întâi, este repartizat în funcție de următorii indicatori:

- a) **capacitatea fiscală pe locuitor** (calculată ca raport între veniturile colectate din defalcările din impozitul pe venitul persoanelor fizice și numărul de locuitori ai U.A.T.);
- b) **populația;**
- c) **suprafața U.A.T., potrivit formulei:**

$$TE_i = FEB1 \times \left[(PS_{CFL}^1 \times \frac{(P_e \times CFL_n - CFL_i)}{\sum_i (P_e \times CFL_n - CFL_i)}) + (PS_p^1 \times \frac{P_i}{P_n}) + (PS_s^1 \times \frac{S_i}{S_n}) \right];$$

$$PS_{CFL}^1 + PS_p^1 + PS_s^1 = 100\% ,$$

unde:

TE_i – transferul de echilibrare pentru o anumită U.A.T. de nivelul întâi;

$F.E.B.1$ – fondul de echilibrare a bugetelor U.A.T. de nivelul întâi;

CFL_i – capacitatea fiscală pe locuitor a unei anumite U.A.T. de nivelul întâi;

CFL_n – capacitatea fiscală națională medie pe locuitor;

P_i – populația unei anumite U.A.T. de nivelul întâi;

P_n – populația totală a U.A.T. de nivelul întâi;

S_i – suprafața unei anumite U.A.T. de nivelul întâi;

S_n – suprafața totală a U.A.T. de nivelul întâi;

PS_{CFL}^1 – ponderea specifică a indicatorului capacitate fiscală pe locuitor;

PS_p^1 – ponderea specifică a indicatorului populației;

PS_s^1 – ponderea specifică a indicatorului suprafață;

P_e – parametrul supraunitar;

unde, $PS_{CFL}^1 = 80\%$;

$PS_p^1 = 10\%$;

$PS_s^1 = 10\%$;

$P_e = 1,3$.

A) Modalitatea de calcul a transferurilor cu destinație generală (de echilibrare) pentru U.A.T. de nivelul întâi:

Passul 1. Se calculează capacitatea fiscală pe locuitor pentru fiecare U.A.T. de nivelul întâi - CFL_i , ca **raport** între veniturile colectate din defalcări din impozitul pe venitul persoanelor fizice în teritoriul U.A.T. și numărul de locuitori ai U.A.T. respective.

Passul 2. Se calculează capacitatea fiscală națională medie pe locuitor a tuturor U.A.T. de nivelul întâi - CFL_n , ca **raport** între veniturile colectate din defalcările din impozitul pe venitul persoanelor fizice, cumulate din toate U.A.T. de nivelul întâi și numărul de locuitori cumulat din toate U.A.T. de nivelul întâi.

Potrivit datelor execuției pentru anul 2012, CFL_n utilizată la calcularea transferurilor pentru anul 2014 este egală cu 107,3 lei.

Valoarea estimată a CFL_n utilizată la calcularea transferurilor pentru anii 2015 și 2016, este egală cu 113,6 lei și, respectiv, 124,6 lei.

Passul 3. Se calculează produsul dintre CFL_n și parametrul supraunitar $P_e = 1,3$.

Passul 4. Pentru toate U.A.T. de nivelul întâi se calculează expresia (diferența): $(P_e \times CFL_n) - CFL_i$.

Passul 5. Se calculează expresia $\sum_i (P_e \times CFL_n - CFL_i)$, sumând doar valorile pozitive ale expresiei calculate mai sus $(P_e \times CFL_n - CFL_i)$, astfel, nu sunt incluse U.A.T. de nivelul întâi, în cazul cărora expresia $[(P_e \times CFL_n) - CFL_i] < 0$ (este negativă).

Potrivit datelor execuției pentru anul 2012, expresia $\sum_i (P_e \times CFL_n - CFL_i)$, utilizată la calcularea transferurilor pentru anul 2014, este egală cu 62.565,3 lei.

Valoarea estimată a expresiei $\sum_i (P_e \times CFL_n - CFL_i)$, utilizată la calcularea transferurilor pe anii 2015 și 2016, este egală cu 66.636,7 lei și, respectiv, 73.083,2 lei.

Passul 6. Se calculează expresia:

$$\frac{(P_e \times CFL_n - CFL_i)}{\sum_i (P_e \times CFL_n - CFL_i)} , \text{ pen-}$$

tru U.A.T. de nivelul întâi, în cazul căreia

expresia $(P_e \times CFL_n - CFL_i) > 0$ (este pozitivă), iar în cazul U.A.T. de nivelul întâi, pentru care expresia $(P_e \times CFL_n - CFL_i) < 0$ (este negativă), se atribuie automat valoarea 0 (zero).

Pasul 7. Pentru toate U.A.T. de nivelul întâi se calculează expresiile:

$$PS_{CFL}^1 \times \frac{(P_e \times CFL_n - CFL_i)}{\sum_i (P_e \times CFL_n - CFL_i)} ;$$

$$PS_p^1 \times \frac{P_i}{P_n} ; \text{ și } PS_s^1 \times \frac{S_i}{S_n} .$$

Pasul 8. Se calculează expresia:

$$[(PS_{CFL}^1 \times \frac{(P_e \times CFL_n - CFL_i)}{\sum_i (P_e \times CFL_n - CFL_i)}) + (PS_p^1 \times \frac{P_i}{P_n}) + (PS_s^1 \times \frac{S_i}{S_n})] \text{ unei } S_j \text{ - suprafața anumite U.A.T. de nivelul al doilea;}$$

pentru toate U.A.T. de nivelul întâi, deci se sumează rezultatele obținute la pasul precedent.

Pasul 9. În final, se determină transferul cu destinație generală pentru fiecare U.A.T. de nivelul întâi prin înmulțirea F.E.B.1 cu rezultatul obținut la pasul 8, potrivit formulei:

$$TE_i = FEB1 \times [(PS_{CFL}^1 \times \frac{(P_e \times CFL_n - CFL_i)}{\sum_i (P_e \times CFL_n - CFL_i)}) + (PS_p^1 \times \frac{P_i}{P_n}) + (PS_s^1 \times \frac{S_i}{S_n})].$$

B) Transferuri de echilibrare bugetară pentru bugetele U.A.T. de nivelul al doilea.

F.E.B.2 este destinat echilibrului bugetelor U.A.T. de nivelul al doilea și este repartizat în funcție de următorii indicatori:

- populația;
- suprafața U.A.T., potrivit formulei:

$$T.E_j = F.E.B.2 \times (\frac{PS_p^2 \times P_j}{P_n} + \frac{PS_s^2 \times S_j}{S_n});$$

$$PS_p^2 + PS_s^2 = 100\%,$$

unde:

TE_j – transferul de echilibrare pentru o anumită U.A.T. de nivelul al doilea;

F.E.B.2 – fondul de echilibrare al bugetelor U.A.T. de nivelul al doilea;

P_j – populația unei anumite U.A.T. de nivelul al doilea;

P_n – populația totală a U.A.T. de nivelul al doilea, calificate la alocarea mijloacelor;

S_j – suprafața unei anumite U.A.T. de nivelul al doilea;

S_n – suprafața totală a U.A.T. de nivelul al doilea calificate la alocare;

PS_p^2 – ponderea specifică a indicatorului populației;

PS_s^2 – ponderea specifică a indicatorului suprafață;

unde $PS_p^2 = 60\%$ și $PS_s^2 = 40\%$.

Calculul transferurilor cu destinație generală (de echilibrare) pentru U.A.T. de nivelul al doilea se face direct proporțional cu populația și suprafața U.A.T., fiind calificate la echilibrare bugetele U.A.T. de nivelul al doilea, cu excepția bugetelor municipale Chișinău, Bălți și bugetului central al unității teritoriale autonome (U.T.A.) cu statut juridic special.

Modalitatea de calcul a transferurilor cu destinație generală (de echilibrare) pentru U.A.T. de nivelul al doilea:

Pasul 1. Se calculează expresiile

$$PS_p^2 \times \frac{P_j}{P_n} \text{ și } PS_s^2 \times \frac{S_j}{S_n}$$

pentru toate U.A.T. de nivelul al doilea calificate la alocare. P_n și S_n sunt determinate prin excluderea populației și, respectiv, a suprafeței municipiilor Chișinău și Bălți și a U.T.A. Găgăuzia, întrucât acestea nu sunt calificate la alocare.

Pasul 2. Se calculează suma expresiilor

$$\left(\frac{PS_p^2 \times P_j}{P_n} + \frac{PS_s^2 \times S_j}{S_n} \right)$$

pentru toate U.A.T. de nivelul al doilea calificate la alocare.

Pasul 3. În final, se determină transferul cu destinație generală pentru fiecare U.A.T. de nivelul al doilea, calificată la alocare, prin înmulțirea F.E.B.2 cu rezultatul obținut la pasul 2), potrivit formulei:

$$TE_j = FEB2 \times \left(\frac{PS_p^2 \times P_j}{P_n} + \frac{PS_s^2 \times S_j}{S_n} \right).$$

C) Transferurile cu destinație specială. Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat se alocă bugetelor U.A.T. pentru finanțarea:

a) învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar);

b) competențelor delegate autorităților APL de Parlament, la propunerea Guvernului.

Informația privind transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele U.A.T. pentru finanțarea învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) pentru anul 2014 și estimările pe anii 2015-2016 se prezintă în anexa nr. 2.2. la prezentele Note metodologice privind elaborarea proiectelor bugetelor U.A.T. pentru anul 2014 și estimările pentru 2015 și 2016.

La etapa actuală de stabilire a raporturilor între bugetul de stat și bugetele U.A.T., ca transferuri pentru finanțarea competențelor delegate autorităților APL sunt luate în considerație:

a) transferurile pentru plățile sociale;

b) transferurile pentru compensarea diferenței de tarife la energie electrică și la gazele naturale (utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și a satului Varnița din raionul Anenii Noi);

c) transferuri pentru compensarea veniturilor ratate ale bugetelor U.A.T. (compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate pe traseul Râbnița – Tiraspol);

d) transferurile din fondul republican de susținere socială a populației.

În baza formulelor explicate mai sus, se pot prezenta calcule concrete de determinare a transferurilor generale (de echilibrare) pentru unitățile administrativ-teritoriale, care au capacități fiscale pe locuitor în proporții diferite față de capacitatea fiscală pe locuitor la nivel național. Aceste calcule vor scoate în evidență avantajele și

dezavantajele noii formule de calcul a transferurilor generale (de echilibrare) pentru unitățile administrativ-teritoriale cu baze fiscale diferite. Pentru a face o

sinteză a avantajelor și dezavantajelor noii modalități de finanțare a autorităților publice locale, prezentăm analiza SWOT a acestui proces.

Analiza SWOT

<i>Puncte forte</i>	<i>Puncte slabe</i>
<p>- schimbă motivația administrației publice locale în generarea veniturilor;</p> <p>- delimitarea clară a veniturilor proprii pe nivelurile U.A.T.;</p> <p>- normativele de defalcări de la impozitul pe venit al persoanelor fizice se stabilește prin lege pentru fiecare nivel de APL;</p> <p>- transferurile se efectuează conform unei formule standard, ceea ce exclude total posibilitatea de a avea o avantajă pe cineva pe anumite motive subiective în detrimentul altora;</p> <p>- la calcularea transferurilor generale (de echilibrare) se iau în considerație următorii indicatori: capacitatea fiscală pe locuitor, populația și suprafața unității administrativ-teritoriale, fapt ce dă posibilitate ca surplusul de venit colectat să rămână în bugetul local;</p> <p>- excluderea raporturilor financiare de subordonare între bugetele U.A.T. de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea;</p> <p>- noul sistem de finanțare a autorităților publice locale asigură autonomie în repartizarea banilor din veniturile proprii, defalcărilor din impozitul pe venit al persoanelor fizice și transferurilor de la bugetul de stat cu destinație generală după priorități de servicii necesare colectivității locale;</p> <p>- cheltuielile pentru educație sunt preluate de către stat și sunt finanțate prin transferuri cu destinație specială directe pentru fiecare administrație publică locală în parte.</p>	<p>- baza economică și, prin urmare, și cea fiscală, slabă a majorității administrațiilor publice locale;</p> <p>- nivelul de dezvoltare a U.A.T. este diferit. Noul sistem nu oferă imediat majorarea capacității fiscale a APL, pentru aceasta este nevoie de timp și efort propriu;</p> <p>- majoritatea conducătorilor APL sunt obișnuiți să fie finanțați din bugetul de stat prin transferuri, iar schimbarea mentalității de a genera venituri în teritoriul său cere voință și interes. Noul sistem creează stimulente, dar cere, totodată, eforturi;</p> <p>- receptorul fiscal local este lipsit de instrumente de influență asupra răuplatnicilor;</p> <p>- lipsa de predictibilitate (de prognozare) a veniturilor locale;</p> <p>- insuficiența lichidităților (a mijloacelor bănești) la bugetul de stat pentru efectuarea integrală și la timp a transferurilor cu destinație generală și specială la bugetele unităților administrativ-teritoriale.</p>

Analiza SWOT (continuare)

<i>Oportunități</i>	<i>Amenințări (riscuri)</i>
<p>- stabilirea defalcărilor de la impozitul pe venit al persoanelor fizice va stimula APL în crearea noilor locuri de muncă în funcție de contribuția cetățenilor la bugetul local;</p> <p>- veniturile din impozitele și taxele locale nu se iau în considerare la nivelarea bugetară, prin urmare, vor apărea mai multe posibilități de finanțare a activităților de interes comunal;</p> <p>- apare oportunitatea de a aloca transferurile cu destinație generală direct de la bugetul de stat către fiecare administrație publică locală, evitând amestecul (intervenția) factorului politic;</p> <p>- noul sistem de partajare a veniturilor și calcul al transferurilor cu destinație generală asigură stabilitate, predictibilitate, previzibilitate pe mai mulți ani în elaborarea strategiilor și planurilor de dezvoltare a localităților;</p> <p>- administrațiile publice locale care vor dispune de bază fiscală proprie dezvoltată vor putea aloca mijloace financiare suplimentare pentru instituțiile de învățământ din localitate.</p>	<p>- un risc esențial este șovăiala, nesiguranța, îndoiala unor conducători ai administrației publice locale la schimbări, frica că nu vor putea aplica în practică stimulentele oferite;</p> <p>- implementarea noului sistem de finanțare a administrației publice locale presupune implicarea directă a conducătorilor administrației publice locale de nivelul I; aceasta presupune eforturi suplimentare pe care mulți conducători nu doresc să le depună, preferând să mențină situația existentă;</p> <p>- influența slabă și lipsa pârghiilor administrației publice locale asupra diminuării evaziunii fiscale și a economiei tenebre;</p> <p>- divergențe între datele administrației publice locale și datele statistice oficiale cu privire la numărul populației și suprafața unităților administrativ-teritoriale complică situația prin solicitări suplimentare pentru a concretiza indicatorii de care are nevoie APL pentru elaborarea bugetelor;</p> <p>- capacitățile manageriale limitate ale administrației publice locale. Conducătorii nu sunt suficient instruiți, nu dispun de informații exacte precum și abilitățile necesare.</p>

Figura 2. Analiza SWOT a noului sistem de finanțare a U.A.T.

Sursa. Elaborată în baza analizei Strategiei Naționale de Descentralizare și a noului sistem de finanțare a bugetelor U.A.T.

Analiza SWOT scoate în evidență părți puternice, care le dă posibilitatea șirul de probleme cu care se confruntă să îmbunătățească situația economico-sociale autoritățile publice locale, dar, totodată, în teritoriu. Noul sistem oferă autoritățile publice locale au multe aceste posibilități.

Concluzii

1. Noul sistem de finanțare asigură realmente autonomia locală care conferă dreptul și capacitatea efectivă a autorităților administrației publice locale de a soluționa și gestiona, în numele și în interesul colectivităților locale pe care le reprezintă, treburile publice, în condițiile legii.

2. De asemenea, autoritățile administrației publice locale, conform principiului autonomiei locale, administrează sau, după caz, dispun de resurse financiare și de bunurile proprietate publică sau privată a unității administrativ-teritoriale.

3. Noul sistem asigură și descentralizarea financiară, care urmărește, de fapt, creșterea calității serviciilor publice oferite cetățenilor, lucru ce se poate realiza prin responsabilizarea și eficientizarea administrației publice locale, aleșii locali primind autoritatea și resursele cu care să poată lua decizii în privința furnizării de servicii publice. O importanță deosebită în această direcție o au autoritățile administrației publice locale, care prin activitatea practică, prin acumularea de experiență internă și internațională în domeniu, prin managementul realizat, trebuie să fie principalul actor în acest proces. [10]

4. Noul sistem de finanțare a autorităților publice locale reprezintă fundamentarea, pentru prima dată, a proiectelor bugetelor locale potrivit procedurilor și gradului de independență oferite de Legea finanțelor publice locale. Acesta creează posibilitatea ca autoritățile administrației publice locale să-și organizeze propriile servicii fiscale și oferă capacitatea de a exercita complet și eficient

toate componentele și responsabilitățile descentralizate privind stabilirea, constatarea, încasarea, controlul și urmărirea impozitelor și taxelor locale.

5. Aceasta permite corelarea resurselor financiare cu elementele patrimoniale ale comunităților locale, precum și cu nevoia de reorganizare și de îmbunătățire a managementului și calității serviciilor publice oferite populației. Corelarea politicilor locale cu cele de dezvoltare regională, precum și cu politicile sectoriale, în special, în astfel de domenii ca învățământul, asistența socială, cultura, de asemenea, reprezintă o oportunitate a noului sistem ce deschide noi posibilități pentru administrația publică locală.

6. Din cele menționate putem concluziona că descentralizarea financiară aduce beneficii economice unităților administrativ-teritoriale prin îmbunătățirea sistemului de alocare a resurselor și eficiența administrației, prin prisma principiului subsidiarității, adică prin transferul de responsabilități la nivelul administrativ cel mai potrivit să asigure performanța maximă. La fel, un sistem descentralizat este benefic pentru că poate atrage la nivel local mai multe resurse. Deci descentralizarea este un proces de dezvoltare organizațională, de tranziție de la un tip de sistem spre unul fundamental diferit, totul realizat în vederea creșterii calității serviciilor oferite comunității.

7. Este evident faptul că noul sistem de finanțare a autorităților publice locale oferă mult mai multe avantaje și oportunități decât dezavantaje. Implementarea acestuia este un proces complicat și necesită timp și eforturi suplimentare, însă avantajele care le oferă merită efortul.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative internaționale

1. Carta Europeană a Autonomiei Locale, semnată la Strasbourg la 15 octombrie 1985. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1253-XIII din 16.07.97.
2. Declarația Universală cu privire la Autonomia Locală, adoptată la cel de-al 27-lea Congres Mondial al Uniunii Internaționale a Autorităților Locale, Rio de Janeiro, 1985.

Acte normative interne

3. Constituția Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.08.1994, nr. 1.
4. Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, nr. 847-XIII din 24.05.96. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 27.03.1997, nr. 19-20/197.
5. Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 09.03.2007, nr. 32-35, art. 116.
6. Legea pentru aprobarea Strategiei Naționale de Descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei Naționale de Descentralizare pentru anii 2012-2015, nr. 68 din 05.04.2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.07.2012, nr. 143-148/465.
7. Legea privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 19.12.2003, nr. 248-253.
8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 573 din 06.08.2013. Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2013-2020. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 09.08.2013, nr. 173-176, art. 669.
9. Note metodologice privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor de buget pe anul 2014 și a estimărilor pe anii 2015-2016, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.
10. Manole Tatiana. Finanțele publice locale: rolul lor în consolidarea autonomiei financiare la nivelul unităților administrativ-teritoriale. Chișinău: Editura „Epigraf,” 2003, 239 p.
11. Manole Tatiana. Finanțele publice locale: teorie și aplicații. Chișinău: Editura „Cartier,” 2000, 262 p.
12. Strategia Națională de Dezvoltare a Republicii Moldova „Moldova 2020.”

Prezentat: 16 aprilie 2014.

E-mail: tatmanole@yahoo.com.